

Motion till riksdagen 2024/25:3280

av Mikael Damberg m.fl. (S)

med anledning av skr. 2024/25:52 Riksrevisionens rapport om statens tillsyn för att motverka penningtvätt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska implementera de förslag Riksrevisionen lagt fram för att stärka regeringens arbete mot penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över om det finns anledning att justera regleringsbrev för relevanta myndigheter så att de kan arbeta mer effektivt mot penningtvätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, för att åstadkomma en effektiv tillsyn, bör göra en översyn av de branscher där ekonomisk brottslighet och penningtvätt är särskilt framträdande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen om ett år och presentera en utvärdering av sitt arbete mot penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver växla upp insatserna kring bekämpandet av ekonomisk brottslighet, penningtvätt och skatteflykt. Det är en systemhotande form av brottslighet. Den undergräver välfärdsstaten, fräter på tilliten och hotar seriösa aktörer på marknaderna. De här typerna av brott är även nära knutna till annan kriminalitet, inom såväl organiserad brottslighet som arbetslivskriminalitet.

Riksrevisionen framför hård kritik mot regeringen

Tyvärr gör inte regeringen tillräckligt för att ta itu med de här frågorna. I den granskning av regeringens arbete mot penningtvätt som Riksrevisionen lagt fram får regeringen svidande kritik. Riksrevisionen skriver att ”regeringens styrning av systemet för penningtvättstillsyn är svag” och att regeringen saknar en samlad strategi och mål för sitt arbete. Det är oacceptabelt i ett läge där den svenska kriminella ekonomin omsätter mellan 100 och 150 miljarder kronor varje år.

Regeringen måste agera

Vi kräver att regeringen tar itu med de problem som Riksrevisionen lyfter och implementerar de förslag kring regeringens arbete som revisionen lagt fram. Dessutom bör regeringen se över de åtgärder Riksrevisionen föreslagit för Finansinspektionen, länsstyrelserna och Bolagsverket för att försäkra sig om att de myndigheterna har de verktyg de behöver för att effektivt arbeta mot penningtvätt. Regeringen bör även se över om det finns anledning att justera regleringsbrev för relevanta myndigheter så att de kan arbeta mer effektivt mot penningtvätt.

Därtill måste regeringen genomföra ytterligare åtgärder som gör det svårare för de gängkriminella som i dagsläget använder företag som ett verktyg för att tvätta pengar. Bland annat bör regeringen återinföra revisionsplikten för fler aktiebolag, se över om fler brott ska leda till näringsförbud, ställa högre krav på personlig inställelse och höja kravet på minsta aktiekapital. Regeringen måste även göra en översyn av de branscher där ekonomisk brottslighet och penningtvätt är särskilt framträdande. Det kan exempelvis handla om branscher som byggnation, avfallshantering, fastigheter, städning, bilverkstäder och biltvättar. Regeringen måste även följa upp Skatteverkets rapportering om hur neobanker utnyttjas för penningtvätt.

De insatser på området som hittills har skett har riktat in sig på att den EU-gemensamma lagstiftningen ska omfatta fler branscher och att myndigheter ska samarbeta i brottsförebyggande och brottsbekämpande syfte. I det arbetet behövs en ständig utvärdering av befogenheter. Det är även viktigt att se hela kedjan av aktörer, där exempelvis växelkontorens roll bör belysas mer och ytterligare åtgärder eventuellt vidtas. Därtill är det motiverat att se över straffskalan för penningtvätt och skattebrott, i syfte att förstärka den avskräckande aspekten och att förtydliga hur samhällsskadlig den kriminaliteten är. I översynen ligger det både att se över vilka straff specifika brott bör ha och vilka som bör omfattas av brotten.

Arbetet mot penningtvätt är viktigt för att komma åt den systemhotande brottsligheten. Givet hur graverande Riksrevisionens granskning var anser vi därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med en utvärdering av sitt arbete mot penningtvätt. Där bör det framgå hur den har tagit till sig av Riksrevisionens kritik och vilka åtgärder som genomförts för att arbetet ska kunna bedrivas mer effektivt.

Mikael Damberg (S)

Gunilla Carlsson (S)

Björn Wiechel (S)

Ingela Nylund Watz (S)

Eva Lindh (S)

Peder Björk (S)

Joakim Sandell (S)